

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Пламен Александров Панайотов, член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” – област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, специалност Наказателно право в катедра „Наказателноправни науки” към Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”, обявен в ДВ, бр. 103/10.12.2021 г., с кандидат гл. ас. д-р Красимир Николов Манов

1. В конкурса за доцент по наказателно право в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” гл. ас. д-р Красимир Николов Манов е единствен кандидат. За участието си в него той представя научни трудове, които са публикувани след защитата на дисертацията му. Един от тях е хабилитационен труд - монографията „Престъпно психично въздействие” /С.: Фондация за българска литература, 2022, 268 с./, а другите са 5 статии, едната от които на английски език. На първото си заседание, проведено на 14.02.2022 г., научното жури допусна гл. ас. д-р Красимир Манов до участие в конкурса, тъй като той отговаря на националните минимални изисквания за заемане на длъжността "доцент".

2. Красимир Манов е магистър по право на СУ „Св. Кл. Охридски”. От 2002 г. е асистент, а понастоящем - главен асистент по наказателно право в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”. От 2014 година е доктор по право след защитена дисертация на тема "Наказателноправна защита на културното наследство в Република България". Той води успешно както семинарни занятия по наказателно право - обща и особена част пред студентите от редовно и задочно обучение в Юридическия факултет, така и самостоятелни курсове от лекции пред студентите от Факултета по

педагогика. Следва да се подчертае, че гл. ас. д-р Красимир Манов съчетава успешно преподавателската и научно-изследователската с практическата си дейност. От 2005 г. е адвокат към Софийската адвокатска колегия. В периода 2009-2011 г. е член на Съвета на директорите на "Реставрация" ЕАД с принципал Министерството на културата. От 2017 г. е и медиатор, вписан в Единния регистър на медиаторите към министъра на правосъдието на Република България. Същевременно в експертната и консултантската си дейност е участвал в подготовката и анализа на множество законопроекти. Гл. ас. д-р Красимир Манов има богат опит като изследовател в национални и международни научни проекти. Участвал е и като докладчик в редица конференции по проблеми на наказателното право.

3. Монографията „Престъпно психично въздействие” е добросъвестно проведено, задълбочено и системно изследване. В него авторът претворява значителния си научно-изследователски и практически опит. Посочената тема представлява значимо научно предизвикателство. Разискването ѝ предполага авторът да анализира от специфична гледна точка уредбата както на редица институти на общата част на наказателното право, така и на множество видове престъпна дейност. Наред с това изследването на такава тема изисква и интердисциплинарен подход при разглеждане на проблемите и при обосноваване на пътищата за тяхното решаване. Той следва да се основава на съвременните достижения както на материалното и процесуалното наказателно право, така също и на философията, психологията, криминологията и общата теория на правото. Красимир Манов се е справил убедително с това предизвикателство.

Структурата на изследването се предопределя от поставените пред него научни задачи и цели. В първата му част акцентът е поставен върху психичното въздействие, разгледано във връзка с някои основни понятия на наказателното право - обект на престъплението и механизъм за неговото

засягане; състав на престъплението; изпълнително деяние и престъпен резултат. По-нататък изследването се диференцира в зависимост от това, дали психичното въздействие се разисква в контекста на определени институти на общата част на наказателното право или на определени видове престъпления. Поради това във втората част на монографията се разяснява значението на психичното въздействие с оглед формирането на вина, съучастието, посредственото извършителство и някои от основанията, изключващи основни свойства на престъпното деяние. А във финалната част на изследването вниманието е съсредоточено върху престъпленията, свързани с психично въздействие.

Възприетият научен подход и използваните методи на изследване придават актуалност и практическа полезност на труда. Отличават го с новост и оригиналност в наказателноправната теория. Монографията представя интересен и специфичен поглед върху наказателното право както за правоприлагащите органи, за законодателя, за научната общност в областта на правото, философията и психологията, но така също и за много по-широк кръг от читатели - за всички, които искат да осмислят какви психични процеси и по какъв начин предизвиква осъществяването на престъпление у други лица.

Трудът се отличава и с множество конкретни приноси моменти, част от които са следните:

- систематизирани са случаите на психично въздействие в две основни групи: а/ директно - при което съответното деяние е от естество да повлияе пряко върху психиката на човека и б/ индиректно - при което се повлиява на психиката на човека косвено, вследствие възприемането на причинения от деянието резултат /с. 15/;

- изяснени са видовете психично въздействие според механизма на възприемането им /с. 20-28/;

- обоснована е тезата, че психични процеси у други лица могат да бъдат предизвикани и чрез пасивна форма на престъпно поведение - бездействие /с. 28-33/;

- аргументирано е виждането, че следва да се придаде практическа значимост на факта, че престъплението повлиява не само върху психиката на пострадалия по смисъла на НПК, но и на други лица. Възможност за поправяне на вредите, претърпени от другите лица, се вижда при прилагане на подходите на възстановителното правосъдие, в случай че те бъдат регламентирани в бъдеще от закона /с. 74-75/;

- изяснени са особеностите на формиране на вината при престъпления, свързани с психично въздействие /с. 76-87/;

- изследвано е психичното въздействие при осъществяване на деяние от служител под прикритие - чл. 126 НК, при изпълнение на неправомерна служебна заповед - чл. 16 НК и при принуда на жертва на престъпление - чл. 16а НК /с. 130-142/;

- обособена е системата на престъпленията, свързани с психично въздействие. Съобразно критерий - целения или предизвикания резултат се очертават две групи престъпления. При първата група възприемащият психичното въздействие бива мотивиран към осъществяване на определено поведение - то може да бъде или да не бъде противозаконно /в частност престъпно/. Това са обозначените като мотивиращи престъпления. При втората група се предизвикват у възприемащия определени психични състояния или преживявания /с. 143-146/;

- съобразно възприетата класификация са разгледани различни групи престъпления, чиито състави се характеризират с изпълнителни деяния, свързани с оказване на психично въздействие върху други лица. Вниманието е съсредоточено върху изясняване на редица форми на такива изпълнителни деяния, които се обозначават като склоняване, проповядване, подбуждане, явно подбуждане, свождане и др. /с. 146 и сл./. Открито е наказателноправното значение на измамата и принудата като особени начини за психично въздействие /с. 210 и сл./;

- съобразно с целите на изследването са разгледани и групата престъпления, които предизвикват определени психични състояния или преживявания - тези против честта и достойнството; тези, пораждащи страх; тези, оказващи психическо въздействие чрез осъществяване на физически действия /с. 228 и сл./;

- на задълбочен анализ са подложени проблемите, свързани с причиняването на физически последици чрез осъществяване на психическо въздействие върху друго лице /с. 247-254/.

Предвид очертаните приноси на реабилитационния труд несъмнено се налага изводът, че той е с голямо теоретично и практическо значение. Той допринася за формирането и прилагането занапред на ефективна политика не само при регламентиране на последиците за осъществилите престъпление, но и при регламентиране на по-ефективни начини и мерки за защита на онези лица, чиито интереси могат да бъдат засегнати или са засегнати от престъпление.

4. Гл. ас. д-р Красимир Манов представя за участие в конкурса и други пет научни публикации - "Проповядването като изпълнително деяние на престъпления по българския Наказателен кодекс" /В: Научни четения на тема „Право и религия“. Сборник доклади. С.: УИ „Св. Климент

Охридски“, 2021, 360-371/; "Престъплението като наказание и наказанието като престъпление. Някои размисли за необходимостта от алтернативни способности за реакция срещу престъпленията" /В: Научни четения на тема „Санкциите в правото“. Сборник доклади. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2019, 391-402/; "Mental Impact in Bribery as Grounds for Exemption from Criminal Liability According to the Bulgarian Criminal Code" /In: "Topical issues of anti-corruption: the view of the scientist and practice": Materials of the International correspondence scientific-practical conference. Казахский гуманитарно-юридический инновационный университет, 2018, 23-26/; "Взаимната обвързаност между принципите на наказателното право и на наказателната политика" /В: Научни четения на тема „Правни норми и правни принципи“. Сборник доклади. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2017, 323-332/; "Към въпроса за посредственото извършителство на престъпление" – В: Научни четения в памет на Венелин Ганев и Никола Долапчиев. Сборник доклади. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2017, 259-277/. В четири от посочените публикации авторът изследва задълбочено конкретни аспекти от темата на монографичния труд. В петата се разисква взаимната свързаност, но същевременно и необходимостта от ясно разграничаване на принципите на наказателната политика и на наказателното право. Подчертава се, че без такова разграничаване би могло да се допусне повлияване върху правоприлагането в противоречие с върховенството на закона.

5. Като цяло научното творчество на гл. ас. д-р Красимир Манов следва да получи висока положителна оценка поради изтъкнатото теоретично и практическо значение на неговите трудове. Те са новост в науката и са резултат на личната му научноизследователска работа. Същевременно чрез своите трудове той демонстрира способността си да

идентифицира важни обществени проблеми, да ги изследва обстойно и да предлага убедителни пътища за решаването им.

В заключение, предвид изложеното относно преподавателската, практическата и научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Красимир Николов Манов, считам че той отговаря на всички условия за заемане на академичната длъжност „доцент” съгласно Закона за развитието на академичния състав в Република България. Поради това препоръчвам на научното жури да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” да избере за доцент по наказателно право гл. ас. д-р Красимир Николов Манов.

гр. София
март 2022 г.

Изготвил становището:

/проф. д-р Пламен Панайотов/